

Gunnar Fält: *Spansk grammatik för universitet och högskolor. Studentlitteratur, 2000*

Det er noget af en begivenhed når der udkommer en større spansk grammatik i et af de skandinaviske lande, og det sker her med Gunnar Fält: *Spansk grammatik* på i alt 535 sider.

Spansk grammatik tænkes brugt som lærebog og referenceværk i spansk-undervisningen på universitetsniveau, og den er blevet afprøvet i mere end ti år på alle niveauer på grunduddannelsen på Romanska institutionen i Uppsala hvilket lover godt. SG beskriver moderne spansk i skrift og tale, i overvejende grad peninsulært spansk dog med angivelse af både sydamerikanske og peninsulære varianter. Spansk betragtes altså som ét sprog med geografiske varianter. SG er en kontrastiv grammatik hvilket betyder at ligheder mellem svensk og spansk behandles lettere, mens store forskelle mellem svensk og spansk medfører grundigere behandling. Den grammatiske terminologi er stort set den traditionelle, og begrundelsen herfor er iøjnefaldende og meget oprigtig: Under afprøvningen af bogen viste det sig at mere moderne termer som 'nominalsyntaxme', 'prædikationsbasis' eller 'skalær implikatur' på trods af at være velmotiverede, nærmest blokerede indlæringen på det indlæringsstadium der er tale om. Dette er en kontroversiel holdning, som vil vække modstand hos forskere i fremmedsprogspædagogik der vil hævde at indlæring sker bedst jo større forståelsen af de grammatiske fænomener er. Men der er heller ingen tvivl om at denne påstand vil vinde bifald hos mange rutinerede undervisere i fremmedsprog der har måttet konstatere at forskellen mellem fx subjekt og substantiv kan virke gådefuld for en del studerende. Problemet som Fält har fat i er reelt nok: hvordan får man lavet en grammatik der letter de studerende i sprogtilegnelsen? Når Fält har bestemt sig for at bruge den traditionelle terminologi er det ret oplagt at han også vil finde en disposition der i det store og hele bygger på den klassiske ordklasseinddeling.

SG bygger på et imponerende tekstkorpus på 100 millioner ord, selvfølgelig i overvejende grad skriftlige litterære kilder. Dette enorme omfang har medført en del nye iagttagelser og heraf følgende revideringer af regler i forhold til tidligere spanske grammatikker.

Nogle eksempler

”§6 Almän betydelse. Bestämd artikel används framför substantiv i allmän betydelse som fungerar som subjekt.” Alle de anførte eksempler viser at spansk skal have bestemt artikel/determinativ, mens svensk (og dansk) ikke skal, dvs. ønsket om at være kontrastiv berettiger den givne regel der siger at når subjektet har generisk betydning skal det have bestemt artikel på spansk. Hvis man ville

give en generel regel for artikelbrug ved det spanske subjekt kunne den formuleres sådan. Det spanske subjekt har altid determinativ/bestemt artikel, fx *Me gusta la mesa*; dog kan artiklen udelades i to tilfælde: a. Ved et foranstillet subjekt der har et adled *Expertos americanos dicen eso*. b. Ved efterstillede subjekter der består af et ikketælleligt substantiv eller et substantiv i pluralis: *Sale agua* og *Pasan vacas*. Hvis man vil sikre at den studerende skal danne korrekte sætninger så kommer man temmelig langt med den førstnævnte, kontrastive regel, men hvis man ønsker at den studerende også skal kunne argumentere grammatisk kommer man længst med den sidste regel. Der må underviseren træffe et valg.

I §482 under refleksive konstruktioner som vitterligt er svære at få hold på rent pædagogisk set siges det: ”C. Med animerade substantiv som kan vara logiska subjekt och aktörer i satsen, används för undvikande av misförstånd en annan konstruktion än i B (Dvs. typen: *Los libros se publican en Italia* – anmelderens indskud). Om man vil uttrycka *man* + personobjekt, låter man *se* fungera som singular subjekt, böjer verbet i singular och gör det animerade substantivet til akkusativobjekt med *a* framför: ***Se entregó a los dos sospechosos al Tribunal Internacional de La Haya.***” Denne regel kan fungere godt indtil den studerende finder ud af at nægtelsen kan have to placeringer i forhold til subjektet. Efter subjektet og foran verbalet som i *Pedro no lo ha visto*, men foran subjektet *se* iflg. Fält som i *No se entregó a los dos sospechosos al Tribunal Internacional de La Haya*. Under gennemlæsningen fandt jeg ingen definition på subjekt, objekt o.l. hvilket kunne være ønskeligt.

Eksemplerne er gode og illustrerer det de skal. Det er også nyttigt at der indimellem vises visse statistiske tendenser, fx i forskellen mellem *quedar* + adjektiv og *quedarse* + adjektiv. Specielt i en pædagogisk grammatik er det vigtigt at den studerende får et fingerpeg om den hyppigst anvendte form hvis der ikke er anden forskel. Her har Fält haft godt udbytte af det store korpus. Indholdsfortegnelsen og registeret synes at fungere efter hensigten.

Sammenfattende kan man sige at SG ikke har sin styrke i grammatiske definitioner eller grammatiske ræsonnementer, men forfatteren synes i forordet at lægge vægt på at det er en indlæringsgrammatik, og så er det mere rimeligt at vurdere den som sådan. SG er ikke eksplicit mht. sit pædagogiske grundlag, men forfatteren fremhæver at den er afprøvet i praksis og at den synes at virke som indlæringsgrammatik – og det må så komme an på en prøve. Indtil da kan vi have gavn af det store materiale der findes i SG.

Kjær Jensen

